

6. Országos Fatelepítő Munkabrigád megszerzése, azokból az önként jelentkezőkből, akik az év bizonyos szakában szabadságuk ideje alatt fatelepítési munkát akarnak végezni. Ezek részére erdei táborhelyek kijelölése, erdőtelepítési, fasorületetési körzetek megállapítása, tervek előkészítése. Pl.: a budapest—kelebiai vasút menténe fásítási körzete, vagy a Balaton déli oldalának fásítása. A brigádba jelentkezők oktatásának megszervezése és vezetése.

7. Erdészeti Vándortanító Brigád felállítása, azokból az önként jelentkező szakemberekből, akik az év bizonyos napjain az ország legkülönbözőbb helyein erdészeti gyakorlati tanácsokat adnak és terveket készítenek szövetkezetek és magánosok részére. Induljon szak-országjárásra az erdészet is.

8. Nagyméretű tagszervezés. Mindenkinek van annyi haszna a fából, hogy az erdők ügye nem lehet közömbös számára. De minden közület is legelőbb kötelességszerűen tagja lehet az O. E. E.-nek. Szükséges ebben az értelemben az ország közvéleményéhez fordulni. Az illetékeseket pedig arra szorgalmazni, hogy az erdészeti társadalmi megszervezést minden eszközzel segítsék elő.

9. Erdészeti osztályok szervezése országos tevékenységű és jellegű társadalmi és gazdasági egyesületek és szövetségek keretében. Így a DÉFOSZ-nál, Természetbarátoknál, MINSZ-nél VMNSZ-nél, Mezőgazdasági Társaságnál, Szabadságharcos Szövetségénél.

10. Országos fásítási munkaverseny kiírása, levezetése és irányítása a társadalom számára.

11. A népi demokráciák gazdasági együttműködése során fel kell venni társadalmi vonalon, az erdészet terén a kapcsolatot a népi demokráciák országaival. Ki kell értékelni magunk javára, hogy ezekben az országokban az agrártevékenység mögötti társadalmi munka mennyire segíti elő az erdőpolitikai feladatok megoldását.

12. Erdészeti Tájékoztató Múzeum szervezése a Margit-

szigeten. A Margitsziget területén fel kell vonulni a magyar erdészet minden vonatkozását, a fafelhasználástól kezdve a faipari felhasználásig. Itt kell megteremtteni a magyar erdészet központját az Erdészettudományi Intézetet és az összes szerveinek otthonát.

Erdészetünk lázgörbéje félelmetesen emelkedik, 1946-ban 25, 1947-ben 70, 1948-ban 200 millió forint értékű volt, 1949-ben előreláthatólag 400 millió forint lesz a faárubehozatalunk. Gondolkodjunk!

Forstpolitik, Gesellschaft und der Landesforstvereine. — Die seit 150 Jahren geplante Sandaufforstung auf der Grossen Ungarischen Tiefebene ist eine biologisch, wirtschaftlich und volksgesundheitlich begründete Notwendigkeit, die keinen wefteren Aufschub duldet. Gesetzliche Massnahmen und Fachkenntnisse allein führen aber nicht zum Ziele, für die grosse Arbeit muss auch das Interesse und die Mitwirkung der ganzen Bevölkerung gewonnen werden. In erster Linie wäre es Aufgabe des Landesforstvereins den forstpolitischen Feldzug auf gesellschaftlichem Wege zu organisieren: Mobilisierung aller freiwilligen Mitarbeiter, Kongresse, Ausstellungen, Flugschriften, Lehrgänge, Errichtung von forstlichen Abteilungen in den wirtschaftlichen Verbänden usw. würden den Weg des Erfolges ebnen.

Politique forestière, société et l'Association forestière nationale. — Le grand oeuvre du reboisement de la Grande Plaine Hongroise — oeuvre qui se présente il y a 150 ans — ne peut être effectué par voie unique de la législation et de l'administration; il est encore nécessaire, pour ce but, à renseigner la population, „mobiliser“ le société par le moyen des congrès, expositions, presse, etc. Pour accomplir ces tâches, c'est la Société forestière nationale (Országos Erdészeti Egyesület) qui est l'organ la plus adapté.

Forest Policy, Society and the Forestry Association. — The afforestation of the Hungarian Great Plain — a problem waiting for its solution since 150 years — cannot be performed only by legislative and administrative measures, it needs the full aid of the society; in the first place the Forestry Association has to organise meetings, exhibitions, to mobilize the press etc.

IRODALOM

Dr. Palotás László szerkesztésében „A fa mint építőanyag” címmel a Budapesti Építőmesterek Ipartestülete kiadásában kiterjedt munka jelent meg. A mű különböző részeinek szerzői között szerepel Rosner Miklós, egyesületünk tagja, dr. Gillemot László egyetemi tanár, Becske Odón technológiai tanár és még több kiváló szakember.

A mű első részében a fa nemzetgazdasági jelentősége van ismertette hazai viszonyaink különleges kidomborításával. Utána anyagismeret következik. A mű gerincét a különböző faszervezetek ismertetése és sztatikai számítása képezi. Utolsó részeiben a faszervezetek költségelését és az idevonatkozó szabványokat ismerteti.

A munka gondos összeállítással, kiváló papíron, szép kiadásban, sok és világos ábrával készült. Hiányoljuk, hogy a fatakarékosságról összefoglaló és határozott állásfoglalás a munkában nem található. Erre pedig jelenlegi nagy fahiányunkban rendkívül szükség volna. A munka egyébként igen jelentős hézagot pótol, és építkezéssel, illetőleg építkezési anyag kezelésével foglalkozó tagtársainknak ajánljuk. Ára: 126.— Ft.

Erdőgazdasági üzemünk kiadásában megjelent a „Csemetenevelési utasítás”. A mű szerzője: Partos Gyula, egyesületünk tagja és hazánk egyik legkiválóbb gyakorlati erdőművelője. A mű gondosan előkészített és az apró részletekre is kiterjedő gyakorlati utasítás, amelyből azonban az ábrákat több helyen hiányoljuk. A munkát azóta tag-

társaink már valószínűleg kézhez vették, így annak ismeretét elhagyjuk. Igen értékesnek találjuk benne a vetést, iskolázást, maggyűjtést és magkezelést részletező táblázatokat, valamint a munka elemzési kimutatásait. A munkát egyébként erdészettársadalmunk minden rétege már régóta hiányolta és az üzem gyakorlati életében az 5 éves terv csemeteszükségletét tekintve rendkívül szolgálatokat fog tenni. Adatai és utasításai megbízhatóak és gyakorlatiasak.

M. R. K. Jerram; „Forest Management” címmel Chapman & Hall Ltd., London kiadásában erdőrendezési kézikönyv jelent meg. A könyv az 1935-ben hasonló címmel megjelent munkának javított második kiadása.

A munka első részében az általános alapelveket tárgyalja rendkívül egyszerű, de igen érthető formában, majd a hozadék és növedék közötti összefüggést. Tömören, de érdekesen mutat rá az erdőművelésnek a hozadék szabályozással való összefüggésére, majd a különböző hozadékszabályozási eljárásokat mutatja be szabályos és később szabálytalan erdőben. A második részben az üzemterv készítést ismerteti, majd a harmadik részben erdőértéktani számításokat mutat be. Ez utóbbi talán a munka részünkre legkevésbé értékes része. Az anyag csoportosítása a műben igen praktikus és a könyv gyakorlati szakemberek számára íródott.

Iby Gábor.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

AGRARTUDOMÁNY. I. évf. 1. sz. (1949. febr.).

Mezőgazdaságunk korszerű fejlődésének meggyőző jele a szép kiállításban, igen komoly tartalommal megjelent új folyóirat, amelyhez *Bencsik István* államtitkár írt figyelemreméltó előszót.

„Nem az a lap feladata, hogy leközlje az egyes tevékenységünkben elszigetelt kutatók kevésbé időszzerű tanulmányait, hanem hogy ismeresse azokat a tudományos megállapításokat, eljárásokat és módszereket, amelyek révén a folyamatban lévő hároméves terv és a jövő ötéves terv végrehajtása során fokozandó az anyagi javak termelése, emelhető az ország gazdasági ereje és ezzel a dolgozó nép életszínvonala.“

Az első tanulmányt *Szabó Irén Klára* írta „A szovjet agróbiológiáról“ címen. *Mendel—Morgan*-féle átöröklés tudomány ellenében *Micsurin* és *Liszenko* bebizonyították, hogy az átöröklést nemcsak a chromosomák, hanem a test minden része végzi és az életkörülmények is megváltoztathatják az örökletességet. Ennek a két tételnek a felismerése, mel és céltudatos alkalmazásával érte el a szovjet mezőgazdaság azokat a sikereket, amelyekre méltán tekint bámulattal az egész világ.

Helyszüke miatt — sajnos — nem foglalkozhatunk bővebben a többi tanulmánnyal, és ezért csak a címüket közöljük, hogy olvasóinknak ízelítőt adjunk az új magyar tudományos folyóirat magas színvonaláról.

Kobulej Tibor és *Sréter Ferenc*: „A szarvasmarha-állomány törzskönyvelése a Szovjetunióban“, *Jankó József dr.*: „A rizstermesztés költsége“, *Balázs Ferenc dr.*: „A gyepék termelése növényzozológiai felvétel alapján“, *Benedek László dr.* és *Jámbor Béla dr.*: „A konyhasó C-vitamint védő hatásáról“, *Várallyai György* és *Kapp Olivénné*: „A talaj kiszáradása 1947-ben“, *Jakobey István*: „A mák mint lecithinforrás“, *Goll György dr.*: „A furfuroly gyártása“, *Hatos Géza dr.*: „A thallium jodometrikus meghatározása“, *Hantos Géza dr.*: „A foszfidalakú foszfor meghatározása növényvédőszerekben“, *Jámbor Béla dr.*: „A C-vitamin bomlása élelmiszereinkben“, *Demény László dr.*: „A furfuroly szerepe az Egyesült Államokban“.

ÚJÍTÓK LAPJA. I. évf. 1—2. sz.

Az Országos Találmányi Hivatal most megindult, elevenen szerkesztett érdekes lapja újabb jelentős eredménye tervgazdálkodásunknak. Üzemeink államosítása után t. i. gyökeresen megváltozott a dolgozók viszonya a termeléshez, mert ma a munka már a nép javát szolgálja, természetes tehát, hogy ennek helyes irányítása, megkönnyítése és eredményességének növelése a szocialista állam fontos feladata.

Ennek a célnak a szolgálatában áll az új folyóirat, hogy a munkaversenyek, élmunkások, újítók és feltalálók mozgalmának az eredményeit közkinccsé tegye.

A lap mindegyik száma komoly tanulmányokat is közöl (*Hevesi Gyula*: „Az újító mozgalom feladatai“, *Földi Iván*: „Újítási mozgalom az iparban“, *Piros László*: „Az újítási mozgalom szerepe a munkaversenyben“, *Varga Sándor*: „Az újítási mozgalom döntő láncszeme“, *Elek László*: „Önköltségsökkentés az újítási mozgalomban“, *Markos György*: „Tervszerűséget az újítók és feltalálók munkájába“), főrésze azonban a tapasztalatosere: az elfogadott újítások szakszerű ismertetése.

Lapunk terjedelme nem ad rá módot, hogy ezzel az igen érdekes anyaggal bővebben is foglalkozzunk, és ezért csak két adatot emelünk ki. Februárban a benyújtott újítási javaslatok száma már 2760 volt, és ezek bevezetése közel 10 millió forintot takarított meg az országnak! Az elmúlt évben minden ezer ipari dolgozóra 7—8 újítás esett, 1949 februárjában ez a szám 94-re emelkedett!

A Kossuth-díjas *Spisák István* munkásújtó mellé lassankint felsorakoznak a nők is, és nemcsak a főváros nagy ipari üzemeiben folyik élénk újítási tevékenység, hanem mindjobban belekapcsolódik ebbe a fontos mozgalomba a vidék is. Az eddig részletesen ismertetett 104 újítás közül csak egy esik a faiparra (*Szántó István* asztalosmester lemezelt ajtója), de meggyőződésünk, hogy az erdőgazdaság dolgozói is igen erős ösztönzést találnak az „Újítók Lapja“-ban munkamódszereik tökéletesítéséhez mások tapasztalatainak megismerésén keresztül. Ezért igen fontosnak tartanók, ha szakunkban is minél többen olvasnák állandóan ezt a folyóiratot. A dolgozók is, nemcsak az újítási megbízottak!

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

ŠUMARSKI LIST. 1949. 1—2. sz.

Beltram: A védő-erdővek és a pástás erdőítés. — Jugoszláviában is sok a futóhomok és kopárterület; ezek erdőítésre mezőgazdasági és vizgazdálkodási szempontból egyaránt fontos. A szerző — a Szovjetunió fásítási tervére hivatkozva — védő-erdővek létesítését javasolja és a futóhomok megkötése céljából a fűzek igénytelen fajait is ajánlja.

Prokopljevič: Védő-erdővek létesítésének szüksége a Vajdaságban. — Jugoszlávia 5 éves tervének (1947—1951) egyik jelentékeny pontja 10,000 ha területű erdőpászták létesítése a Vajdaságban. Szakértő bizottság állapította meg itt az elkopárosodástól legjobban fenyegetett területeket (Bánát déli része és a Szerémség délkeleti csücske), a veszélyes szélirányt, az alkalmazandó fák és cserjék fajait és a fásítási menetét, figyelemmel a terület tulajdonjára.

Zlatarič: Az erdőgazdaság termétfokozó és biztosító szerepe a Szovjetunió mezőgazdaságában. — A Szovjetunió 15 éves fásítási tervét ismerteteli, amelyről *Madas András* számolt be lapunk 1948. évi 2/3 füzetében. A szerző hangsúlyozza az orosz tudomány és gyakorlat példás összehangoltságát, mint a szocialista társadalom egyszerű eredményét.

Pejski: A fenyőgyanta lepárlása. — Az ismertetett érdekes kísérlet célja a kanadabalsam pótlására megfelelő termék előállítás hazai gyantából.

FORESTRY 1948. 1. sz.

Taylor: A madarak és az erdősz. — A svéd *Bromée-Skuncke*-nak „Az erdőgazdaság és az erdei madarak“ című, 1946-ban, valamint a lengyel *Koehler*-nek „A madarak szerepe az erdőgazdaságban“ (1948) című könyvét ismerteteli. A svéd államerdészet a legutóbbi 14 évben 46.000 mesterséges fészekodut helyeztet ki, ezekbe legszívesebben a légykapó (*Muscicapa atricapilla*) költözött be. Érdekes, hogy a legújabb típusú, — fémből, ill. bakelitből készült — fészekodukból a madarak 70, ill. 74%-ot szálltak meg, a fából készületekből csak 14—35%-ot.

Hiley: A rögzített fenyőszersza-ár megszabásának alapja. — Angliában a háború óta hatósági ellenőrzés alatt áll a szerfa forgalma. Ez nemcsak a fogyasztókat védi, hanem az erdőgazdaság pénzügyi egyensúlyát is biztosítja a behozatali spekulációval szemben. A szerző hangsúlyozza, hogy az annyira kívánatos erdőterület-gyarapításnak a tartamos jövedelem a legfőbb feltétele és igen beható vizsgálatok eredményeinek összehangolítása alapján kimutatja, hogy az érvényben levő fenyőszersza-ár csak belterjes üzemből biztosíthatja az erdőgazdaság jövedelmezőségét.

Peace: A duglászfenyő változatai eredeti hazájában. — A szerző 1938-ban végigjárta Északamerika duglász-

fenyveseit, és számos állományban tanulmányozta a törzsek alakját, a tűk, hajtások és tobozok állítólagos eltérését, annak kiderítésére, valóban olyan sok különálló faj van-e a duglászfenyőnek, mint újabban hirdették. Vizsgálatainak végeredménye: csakis két fajta, a *Pseudotsuga Douglasii Carr.* és a *P. glauca* különíthető el élesen egymástól; az utóbbinak egy *caesia* nevű változata is van.

Finney: Ötletszerűen és rendszeresen alkalmazott próbatér a fatömeg-felvételben. — A nagyon érdekes tanulmány alapjául két törzsenkénti felvétel pontos adatai szolgáltak: egy indiai lomblevelű elegyes erdőből és egy kaliforniai elegyetlen fenyvesből.

A rendszeresen alkalmazott szalagos próba eredménye igen jól megközelítette a pontos felvétel adatait: ha a szalagok szélességük 5—8-szoros távolságban voltak egymástól, csak 5% volt az eltérés. Ez az üzemi céloknak teljesen megfelel, több időt és költséget áldozni a fatömegfelvételre csak kivételes esetekben (igen értékes, heterogén állomány) megokolt. Az ötletszerűen elhelyezett szalagok eredménye persze jóval pontatlanabb *M.*

UNASYLVÁ. 1948. nov.—dec.

Délkelet-Ázsia és a Keletindiai szigetvilág erdőgazdaságát ismerteti, 1 milliárd 224 millió lakosságával a legnépesebb területe a földnek és fejenként 0,3 hektár produktív erdőterülettel rendelkezik. Tetemes erdőkincsének feltárására elsősorban korszerű edömérési programot dolgoznak ki, melynek alapját a légi fotogrammetria képezi. Ennek a kimunkálásával egyidejűleg indulnak meg a közlekedési vonalak felkutatása és kiépítése, az ipartelepek helyének kiválasztása és korszerű erdőrendezés bevezetése. Számos problémája közös más vidékek problémáival.

A vadpatakok és a talaj-erózió, valamint a folyamok képezik az indiai erdőgazdaságok legnagyobb problémáit. A kitermeléssel, illetőleg a szállítási kérdésekkel van a legtöbb nehézség.

A későbbiekben külön cikkben ismerteti China erdőzetét. Az évi kitermelés 9 millió köbméter. Az egész erdőterület kb. 83 millió hektár, azaz 8 és fél %-a az egész területnek. Ebből őserdő 29 millió hektár és kultúrerdő 54 millió hektár. A tulajdonjogi elosztást illetőleg a beszámoló adatai a közismert események folytán elavultaknak tekintendők. Ugyanígy az erdőgazdaság politikai és adminisztrációs beszámoló is. Sok kárt okoz a tűz és az árvizek. Az erdőgazdaság szaksemélyzet hiánnyal küzd.

Az erdőszítési hiányokat amerikai importmaggal igyekeznek pótolni. Behozatalra került *Pinus Caribaea*, *P. palustris*, *P. silvestris*, *P. Strobus*, *Taxodium distichum* és amerikai kőrís. Az erdőszítéshez 230 millió db csemete kerül felhasználásra.

A következő tanulmány ausztráliai, az eucalyptusnak papírrá és celulozzá való feldolgozását tárgyalja.

A Fülöp-szigetek erdőgazdasága. Az egész erdőterület 29 millió hektár, mely 97 és fél %-ig államosítva, illetőleg állami kezelésben van. Az összes fatömeget több mint 2 milliárd köbméterre becsülik. Az évi hozadék 32 millió m³-re tehető. A sziget faipara ebben az évszázadban fejlődött ki. 1948-ban 207 fűrésztelep működik, több mint 5 millió m³ kapacitással. A faipar jelentősen bekapcsolódott az exportba és annak kvótája az utolsó évben 20-ról 50%-ra emelkedett.

Az első erdőszítési iskola 1910-ben létesült.

A szám megemlékezik a Szovjetunió nagy erdőszítési tervének részleteiről is. *Iby Gábor.*

KÜLÖNFÉLÉK

KITÜNTETÉS

Iby Gábor erdőmérnököt, az Erdőközpont terv- és ellenőrzési főosztályának főnökét, Egyesületünk sajtó- és propagandafelelőseit a „Kiváló munkáért” jelvénnnyel tüntették ki.

A magyar erdőgazdaság legújabb élmunkását méltán

érte a legszebb elismerés, mert hiszen sokoldalú, eredményes munkájával jelentős mértékben járult hozzá szakunk fejlesztéséhez, megbecsüléséhez és nagyarányú terveinek az előmozdításához.

Egyesületünk őszinte örömmel üdvözli *Iby Gábort* kitüntetése alkalmából és további fáradozásaihoz sok sikert kíván.

A SZÁLALÓ-ERDŐRŐL*

Lesenyi Ferenc szaktársunknak az O. E. E. újjászülése alkalmából tartott remek, rajongó szakszeretettől lelkes előadása ráterelte a magyar erdőgazdaság figyelmét a szálaló-erdőre, amelyről ugyan az erdőtörvény (1879. XXXI. tc.) és szakirodalmunk is megemlékezik, de rendszeres gyakorlata hazánkban ismeretlen.

Nagyon helyes és öröndetes, hogy erdőgazdaságunk vezetői tervbe vették a szálaló-erdőnek valóságos kialakítását, mert kétségtelen, hogy a szálaló-erdő jelenti az erdőgazdaság jövőjét, és népi demokráciánk az erdőgazdaság terén való legfontosabb alkotása lesz a szálalórendszernek megalapozása és megteremtése.

Valóságos példa és tapasztalat híján szaktársaink nagyrésze helytelen képet alkotott magának a szálalás lényegéről és jelentőségéről, hisz még a legilletékesebb helyen, a műegyetem erdőmérnöki osztályán is részben téves megítélésben volt része, amint azt a még ma is hasz-

nálatos lithographia mutatja, amelynek 63. o.-án a szálaló-erdő tárgyalásának befejezéséül a következő mondatot olvashatjuk: „Magyarországon jelenleg (1942!) nagyon veszélyes lenne ilyen nehezen ellenőrizhető üzemmódot alkalmazni.”

Veszélyessé az összes erdőgazdasági rendszerek közül legkevésbé a szálaló-erdő válhatik, hiszen ezért rendeltelel már az 1879. évi erdőtörvény a kötelező szálalást oly helyeken, amelyekben a tarolás különösen súlyosan veszélyeztetheti az erdő létét, a véderdőkben, a kötelező szálalást, amiből azonban sehol és soha rendszeres szálalás nem alakult ki. Az erdő fenmaradását a szálalás még akkor sem veszélyeztetheti, ha hibás a megvalósítása, ha csak durva visszaélés nem megy túl szélsőségesen a használatnak azon a mértékén, amelyet a szálalás alapjául kell vennünk. A szálalás feltétlenül megköveteli, hogy az évi használat csekély legyen, úgyhogy pl. — a ma szokásos vágásfordulót véve alapul — ha az erdőnk ha-onként 100 év alatt 800 m³-t termelt, akkor évenként minden ha-ról 8 m³-t vághatunk.

* Az egri erdőgazdaság helyszíni értekezletén, a paradí erdőben 1949. évi február 24-én tartott előadás.